

Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Definitief

Kampergeul B.V.

Grontmij Nederland B.V.
Roermond, 20 juli 2011

Verantwoording

Titel : Maaspark Well, gedeelte rivierversuiming
Subtitel : Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Projectnummer : 305844
Referentienummer : 305844.rm.342.R007/mp
Revisie : D5
Datum : 20 juli 2011

Auteur(s) : ir. A. van Straten, drs. A.E.H. Leppens
E-mail adres : bert.vanstraten@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ing. C.M.E. van Ark
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing. R.E.T. van Roosmalen
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Bredeweg 239
6043 GA Roermond
Postbus 410
6040 AK Roermond
T +31 475 39 00 00
F +31 475 31 96 95
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	M.e.r.-plicht	5
1.3	Doel van deze notitie	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Voorgeschiedenis hoogwaterbescherming en Maaspark Well	7
2.1	Voorgeschiedenis hoogwaterbescherming	7
2.1.1	Project 'De Maaswerken'	7
2.1.2	Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3] en MER Hoogwatergeul (2002) [8]	7
2.1.3	Vergunningaanvraag en Besluit-MER Hoogwatergeul Well-Aijen (jan. 2008)	9
2.2	Voorgeschiedenis Maaspark Well	10
2.2.1	Structuurvisie+ Gemeente Bergen (2006) [5]	10
2.2.2	Gebiedsplan Maaspark Well (2006) [6]	11
2.2.3	Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Bergen en Kampergeul (jan. 2009) [7]	12
2.2.4	Plan-MER Maaspark Well en Structuurvisie Maaspark Well, juni 2010	13
3	Probleem	15
3.1	Probleemstelling	15
3.2	Doelstelling	16
4	Planvoornemen, alternatieven en varianten	17
4.1	Planvoornemen	17
4.1.1	Realisatie Hoogwatergeul Well – Aijen ⁺	17
4.1.2	Vergroting van de Voorhaven	17
4.1.3	Overig	18
4.2	Alternatieven	18
4.3	Varianten	19
5	Reikwijdte en wijze van effectbeoordeling	21
5.1	Reikwijdte Project-MER	21
5.2	Inhoud Project-MER	21
5.3	Beoordelingskader	22
6	De procedure	25
6.1	De m.e.r.-procedure	25
6.2	Te raadplegen instanties	26
6.3	Reacties	26

Bijlage 1: Literatuurlijst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds de hoogwaterproblematiek van 1993 en 1995 is de ontwikkeling van een veilig en natuurlijk Maasdal in een stroomversnelling gekomen. Dit gebeurt onder andere door de uitvoering van een aantal rivierverruimingsprojecten langs de Maas. In het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3] is een aantal van deze projecten benoemd. Eén van deze projecten is de ontwikkeling van de, inmiddels volledig vergunde en in voorbereiding zijnde, hoogwatergeul tussen Well en Aijen. De geplande hoogwatergeul draagt bij aan meer veiligheid tegen overstromingen en de ontwikkeling van nieuwe natuur langs de Maas.

Figuur 1.1 Globale ligging van het plangebied rivierverruiming Maaspark Well

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Bergen en Kampergeul BV zijn daarnaast sinds 1992, samen met andere partijen actief bezig plannen te ontwikkelen voor het Maasdal tussen Well en Aijen en het aangrenzende recreatiegebied Leukermeer. Dit gebied wordt Maaspark Well genoemd.

De Gebiedsontwikkeling Maaspark Well bestaat uit drie onderdelen:

1. Hoogwatergeul Well – Aijen⁺, het gaat om een verruiming binnen de contouren van de vergunde hoogwatergeul volgens het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute;
2. Vergrote Voorhaven;

3. Recreatieve ontwikkeling Leukermeer.

Om deze gebiedsontwikkeling mogelijk te maken, zijn diverse aanpassingen aan het Maasdal en het stroomgebied van de Maas nodig. Vanwege het grote maatschappelijke en economische belang moeten afwegingen en keuzes doordacht worden gemaakt, en moet er een integrale toekomstvisie voor het gebied worden opgesteld, zodat de ontwikkelingsmogelijkheden en de aantrekkingskracht van het Maasdal optimaal worden benut. In het kader van de gebiedsontwikkeling Maaspark Well hebben de gemeente Bergen en Kampergeul BV daarom gezamenlijk een structuurvisie [12] opgesteld. De regie hierbij lag in handen van de gemeente Bergen. Gekoppeld aan deze structuurvisie is een Plan-MER [13] opgesteld.

Om de realisatie van de Hoogwatergeul (het vergunde deel conform het Tracébesluit plus de vergroting daarvan) en de vergroting van de aanwezige Voorhaven tezamen, het rivierverruimingsdeel van Maaspark Well (zie ook figuur 1.1), mogelijk te maken, dient een bestemmingsplan te worden opgesteld en dient onder andere een ontgrondingsvergunning te worden aangevraagd. Vanwege de omvang van de voorgenomen activiteiten in het gebied en de mogelijke gevolgen ervan voor de omgeving, is het volgens de Wet milieubeheer (Wm) wettelijk verplicht om, gekoppeld aan de besluitvorming over het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning, een milieueffectrapportage (Project-m.e.r.) uit te voeren. De belangrijkste milieueffecten van de Rivierverruiming Maaspark Well zijn, in afstemming met de Commissie m.e.r., in het Plan-MER reeds naar voren gekomen.

1.2 M.e.r.-plicht

Zoals in de vorige paragraaf is toegelicht, dient ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning voor de Hoogwatergeul⁺ en de Vergrote Voorhaven eerst een Project-MER te worden opgesteld. Ook zullen verschillende andere vergunningen en ontheffingen moeten worden aangevraagd.

m.e.r.	= milieueffectrapportage (de procedure)
MER	= milieueffectrapport (het product)
Plan-m.e.r.	= procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten, zoals de structuurvisie voor Maaspark Well. In dit plan werd het kader gesteld voor de Hoogwatergeul ⁺ Well – Aijen, de Vergrote Voorhaven en de recreatieve ontwikkelingen rondom het Leukermeer. Ook geldt de Plan-m.e.r.-plicht voor wettelijke of bestuursrechtelijke plannen waarvoor op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeling moet worden gemaakt.
Project-m.e.r.	= procedure voor uitvoeringsprojecten/-plannen die volgens de wet m.e.r.-plichtig zijn, zoals de realisatie van het rivierverruimingsdeel van Maaspark Well (de Hoogwatergeul ⁺ Well – Aijen en de Vergrote Voorhaven). Een Project-m.e.r. werd in het verleden ook wel Besluit-m.e.r. genoemd.

De m.e.r.(beoordelings)-plicht voor de rivierverruiming van Maaspark Well blijkt uit artikel 7.2 lid 1 van de Wet milieubeheer, waarin een verwijzing naar het Besluit milieueffectrapportage 1994 [1] is opgenomen. De verplichting tot het uitvoeren van een m.e.r.-procedure geldt voor:

- Voornemen: een ontgraving gericht op de winning van delfstoffen over een oppervlakte van circa 286 hectare ten behoeve van rivierverruiming en een verbetering van de bescherming tegen hoogwater.
Volgens categorie 16.1 van onderdeel C van het besluit is het project m.e.r.-plichtig, omdat sprake is van "de winning van oppervlakedelfstoffen uit de landbodem, waarbij de activiteit betrekking heeft op een winplaats van 25 hectare of meer".

Daarnaast is het plan m.e.r.-beoordelingsplichtig:

- Voornemen: de (her-)inrichting van het landelijk gebied, van circa 286 hectare.
Volgens categorie 9 van het onderdeel D van het besluit is het project tevens m.e.r.-beoordelingsplichtig, omdat sprake is van een "functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw".
- Voornemen; eventueel de verlegging van een kade (primaire waterkering) als gevolg van de verdere planontwikkeling.

Volgens categorie 3.2 van onderdeel D van het besluit is het project m.e.r.-beoordelingsplichting omdat sprake is van de aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen, met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken.

Het doel van de Project-m.e.r.-procedure is om het milieubelang een volwaardige en vroegtijdige plaats in het plan- en besluitvormingsproces te geven. De Project-m.e.r.-procedure is gekoppeld aan plannen die kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, in dit geval het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning.

Binnen deze Project-m.e.r.-procedure wordt de rol van initiatiefnemer vervuld door het bedrijf Kampergeul BV. De gemeenteraad van Bergen is het bevoegd gezag voor het bestemmingsplan. Provinciale Staten zijn het bevoegd gezag voor de ontgrondingsvergunning. Er is voor gekozen om de gemeenteraad van Bergen aan te wijzen als coördinerend bevoegd gezag. Dit omdat de gemeente Bergen het eerste aanspreekpunt voor veel betrokkenen is. Daarnaast omdat Maaspark Well om meer gaat dan alleen de ontgroning voor het rivierverruimingsdeel en er op deze manier één aanspreekpunt is.

1.3 Doel van deze notitie

Met deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) verschaft de initiatiefnemer (Kampergeul BV) globale informatie over de achtergronden, aard, omvang en de te verwachten effecten van de voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied "Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming". Daarnaast vormt het verschijnen van deze Notitie de formele aankondiging van de start van de Project-m.e.r.-procedure. Doel van de Notitie is om alle betrokken bestuursorganen en de bevolking te informeren en te raadplegen over de te volgen aanpak.

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau is een soort van inhoudsopgave die aangeeft wat er in het later op te stellen milieueffectrapport (MER) onderzocht en behandeld wordt.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau beschrijft de afbakening, het detailniveau en de methode van aanpak van het Project-MER. Daartoe wordt met name ingegaan op:

- voornemen en alternatieven: welk gebied en welke activiteiten worden beschouwd?
- beoordelingskader: hierin zijn de te onderzoeken milieuthema's en aspecten opgenomen;
- toetsingscriteria: beschrijft de wijze waarop de milieueffecten worden beoordeeld.

De Notitie ligt gedurende een periode van zes weken voor eenieder ter inzage, waarbij de mogelijkheid wordt geboden om een zienswijze in te dienen. Het bevoegd gezag neemt uiteindelijk een besluit over voorliggende NRD, waarmee de reikwijdte en het detailniveau van het Project-MER wordt bepaald.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze Notitie wordt de voorgeschiedenis van de Hoogwatergeul Well – Aijen en de voorgeschiedenis van Maaspark Well beschreven. In hoofdstuk 3 worden de probleem- en doelstelling beschreven van het project. Hoofdstuk 4 gaat in op het planvoornemen, varianten en alternatieven. De reikwijdte van het Project-MER wordt uiteengezet in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 tenslotte gaat in op de te volgen m.e.r.-procedure en de te raadplegen instanties.

De voor de Notitie Reikwijdte en Detailniveau geraadpleegde literatuur is aldus [nr.] in de tekst aangegeven (zie bijlage 1).

2 Voorgeschiedenis hoogwaterbescherming en Maaspark Well

2.1 Voorgeschiedenis hoogwaterbescherming

2.1.1 Project 'De Maaswerken'

In Limburg bleek in '93 en '95 de bedding van de rivier de Maas onvoldoende ruimte te hebben om de watertoevoer uit de bovenloop van de rivier te kunnen verwerken. Om de hoogwateroverlast tegen te gaan, heeft het Rijk besloten maatregelen te nemen ter vergroting van de waterveiligheid. Voor Limburg heeft dit geleid tot het project 'De Maaswerken' waarbij het vereiste beschermingsniveau langs de Maas met behulp van kaden en door de uitvoering van een aantal rivierverruimende maatregelen voor 2020 wordt verbeterd naar een overstromingskans van 1:250 jaar. Het project De Maaswerken is onderverdeeld in de volgende deelprojecten:

- Grensmaas (Zuid-Limburg): hoogwaterbescherming door het verbreden van stroomgeulen, het verlagen van uiterwaarden en de aanleg van nieuwe natuur tussen Maastricht en Roosteren;
- Zandmaas (Midden- en Noord-Limburg en Noord-Brabant): hoogwaterbescherming door de aanleg van hoogwatergeulen, de verdieping van het winterbed van de Maas, de aanleg van retentiegebieden en het verhogen en versterken van kaden;
- Maasroute: verbetering van de vaarweg en geschikt maken voor grotere binnenvaartschepen (Klasse Vb) door het verdiepen van de rivierbedding, het verruimen van rivierbochten, het verbreden van het Julianakanaal, de aanleg van nieuwe sluizen, het verbeteren van bestaande sluizen, het verhogen van bruggen en het toepassen van een peilopzet in sommige stuwpanden.

2.1.2 Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3] en MER Hoogwatergeul (2002) [8]

Het project Zandmaas/Maasroute heeft een ruimtelijke vertaling gekregen (vastleggen van de locatie van het tracé) in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3] en de aanvulling Zandmaas op het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) [2]. De doelen die geformuleerd zijn in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3] en het POL, aanvulling Zandmaas zijn [2]:

1. het verbeteren van het traject Weurt-Ternaaien van de Maasroute tot klasse Vb¹ waarbij de vaarroute minimaal geschikt is voor schepen met een diepgang van 3,5 m;
2. het realiseren van een beschermingsniveau langs het niet bedijkte deel van de Maas van 1:250² achter de kaden. Voor rivierdijken geldt een veiligheidsnorm van 1:1250 per jaar.
3. het realiseren van beperkte natuurontwikkeling langs de Maas.

Voorafgaand aan de besluitvorming over het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute in 2002, is sprake geweest van een lange periode van onderzoek, inspraak en belangenafweging. Hierbij is onder andere een MER opgesteld [10].

¹ Om de afmetingen van vaarwegen in West-Europa op elkaar af te stemmen, is de binnen- en rivierscheepvaart ingedeeld in CEMT-classes. De indeling loopt van 0 t/m VI en heeft vanaf klasse V een aanduiding a, b, of c in verband met de meerbaks duwvaart. CEMT-klasse Vb betreft schepen met een lengte van 172-185 meter, een breedte van 11,4 meter, een diepgang van 2,5-4,5 meter en een laadvermogen van maximaal 3200 ton (duwkonvooi, tweebaks lang).

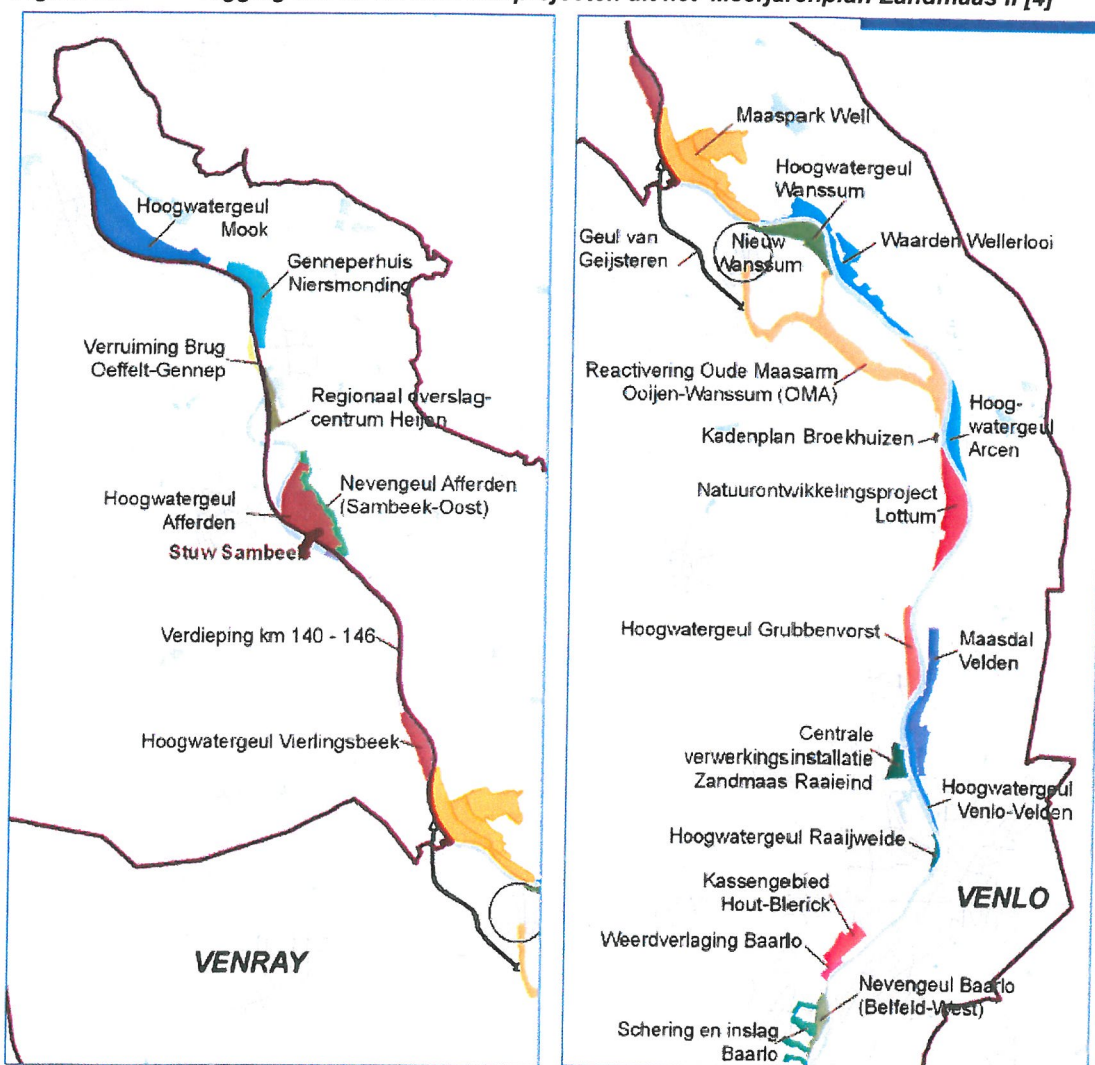
² Dit betekent een kans op overstroming van 1 maal per 250 jaar.

Op 9 juli 2003 heeft de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitgesproken dat de meeste bezwaren tegen het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute zijn verworpen. Hiermee is de planologische basis voor het plan vast komen te liggen.

In het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3] en de aanvulling Zandmaas op het POL [2] zijn de verschillende Zandmaasprojecten onderverdeeld in twee 'pakketten':

- Pakket I: maatregelen gericht op het realiseren van het beschermingsniveau van 1:250 achter de kaden en beperkte maatregelen op het gebied van verbetering van de vaarroute van de Maas en beperkte natuurontwikkeling langs de rivier. De maatregelen uit dit eerste pakket zijn opgenomen in het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3] en POL, aanvulling Zandmaas [2];
- Pakket II: extra maatregelen ten behoeve van waterstandverlaging en natuurontwikkeling. De maatregelen uit Pakket II zijn opgenomen in het Meerjarenplan Zandmaas II [4]. Dit Meerjarenplan bestaat uit een groot aantal deelprojecten. Deze deelprojecten zijn afgebeeld in figuur 2.1.

Figuur 2.1 Ligging van de diverse deelprojecten uit het Meerjarenplan Zandmaas II [4]

Bron: Meerjarenplan Zandmaas II [4]

In 2007 is het Meerjarenplan Zandmaas II 2007-2015 [4] vastgesteld door het College van Ge-deputeerde Staten en in 2009 is het geactualiseerde meerjarenplan met perspectief op 2015-2050 vastgesteld [9].

Pakket I bevat met name maatregelen ter verbetering van de hoogwaterbescherming die op korte termijn uitgevoerd moeten worden. De benodigde financiële middelen voor deze maatre-

gelen zijn beschikbaar. De maatregelen uit pakket I bestaan uit de aanleg van een aantal hoogwatergeulen, kadeverhogingen en verdieping van het zomerbed van de Maas op een aantal locaties.

De Hoogwatergeul Well-Aijen is opgenomen als Pakket I-maatregel. Ter plaatse van de Hoogwatergeul kan op basis van het Tracébesluit 2,82 miljoen m³ netto vermarktbaar product (zand en grind) worden gewonnen. De Hoogwatergeul Well – Aijen moet qua hoogwaterdoelstelling uiterlijk eind 2015 gerealiseerd zijn.

Aanvankelijk was het de bedoeling dat de uitvoering van alle maatregelen uit Pakket I uiterlijk eind 2015 zijn voltooid, maar de uitvoering van onder andere de zogenaamde 'sluitstukkaden'³ is vertraagd. Voltooiing van de Pakket I maatregelen dient thans te zijn gerealiseerd voor 2020. Door een aantal kades in stedelijke gebieden als eerste aan te pakken, is in 2011 echter al 70% van de totale doelstelling veiligheid gerealiseerd. In de periode 2006-2015 zijn met name enkele waterstandverlagende projecten voorzien.

Pakket II bevat maatregelen op het gebied van natuurgerichte rivierverruiming die op langere termijn door particuliere initiatiefnemers (ontgronders) zullen worden uitgevoerd, mogelijk met ondersteuning door de overheid. De financiering van de Pakket II-maatregelen is niet (volledig) gedekt en de uitvoeringstijd is niet vastgelegd. Als gevolg hiervan is de uitvoeringsperiode van de Pakket II-maatregelen in de loop der tijd verschoven.

De Hoogwatergeul⁺ en de Vergrote Voorhaven zijn projecten uit het Meerjarenplan Zandmaas II.

2.1.3 Vergunningaanvraag en Besluit-MER Hoogwatergeul Well-Aijen (jan. 2008)

Ten behoeve van de besluitvorming over het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3] is, zoals in de vorige paragraaf al aangegeven, reeds een m.e.r.-procedure doorlopen [10].

Ten behoeve van de besluitvorming over de vergunningverlening voor de aanleg van de Hoogwatergeul Well – Aijen is vervolgens het Project-MER (destijds Besluit-MER genoemd) Hoogwatergeul Well-Aijen opgesteld [8]. In eerste instantie was het de intentie van de initiatiefnemer Kampergeul BV om sec een Besluit-MER voor de inrichting van de Hoogwatergeul Well – Aijen en de daarvoor benodigde vergunningverlening op te stellen. Maar vanwege grotere ambities is in het genoemde Besluit-MER uiteindelijk ook reeds een doorkijk gegeven naar de te verwachten effecten van de bredere gebiedsontwikkeling Maaspark Well. Op deze manier vervult dit Besluit-MER uit 2008 tevens een functie als 'groeimodel' voor de ambities op langere termijn.

In die tijd bestond er echter nog geen consensus over alle onderdelen uit het grotere plan en er is dus ook nog geen formeel besluit genomen in het Besluit-MER Hoogwatergeul Well-Aijen over diverse onderdelen uit het gebiedsplan Maaspark Well die verder gaan dan de te vergunnen Hoogwatergeul. Wel is er een doorkijk naar de milieueffecten daarvan gegeven, zodat belanghebbenden en het bevoegd gezag deze inzichten konden gebruiken bij hun standpuntbepaling, respectievelijk de besluitvorming over de Hoogwatergeul Well - Aijen.

Op basis van de uitkomsten van het Besluit-MER is vervolgens, gebaseerd op het meest milieuvriendelijke alternatief, de vergunningaanvraag voor de ontgroningen in het plangebied voorbereid. Deze vergunning is in december 2008 verleend door de Provincie Limburg, evenals de overige vergunningen (december 2008 - januari 2009) die betrekking hebben op de realisatie van de Hoogwatergeul Well-Aijen in het kader van het Tracébesluit.

Op 4 februari 2009 heeft de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (tegenwoordig is dit de RCE) per brief gemeld dat er een verzoek lag tot aanwijzing tot beschermd archeologisch monument van het gebied dat overeenkomt met het plangebied van de hoogwatergeul Well-Aijen volgens het Tracébesluit. Deze aanwijzing had niet tot doel het behoud in situ van de archeologische waarden, maar het op een zo verantwoorde wijze omgaan (opgraven) van de archeologische waarden. Dit heeft in 2009 geleid tot een uitgebreid overleg inzake de afstemming en planning van de vergunningsaanvragen in kader van de monumen-

³ Na uitvoering van de zomer- en winterbedverruiming en de kades ter plaatse van onder andere Roermond, Tegelen, Venlo en Gennep wordt bekeken welke aanpassingen aan de overige tussenliggende kaden noodzakelijk zijn; deze laatste kadeaanpassingen vormen het sluitstuk van het maatregelenpakket.

tenwet, de aanpak en uitvoering van de archeologie en de daadwerkelijke uitvoering van de Hoogwatergeul volgens het Tracébesluit.

In eerste instantie is getracht om het archeologisch onderzoek en de uitvoering van de Hoogwatergeul zoveel als mogelijk te laten aansluiten op de gefaseerde uitvoeringsaanpak van Zuid naar Noord, zoals ook is aangevraagd en vastgelegd in de verleende vergunningen (december 2008 – januari 2009).

Uiteindelijk is gebleken dat de vergunde gefaseerde uitvoeringsaanpak van Zuid naar Noord (waarbij de beoogde doelstelling van de hoogwatergeul van circa 7 cm waterstandsverlaging uiterlijk in 2015 moet zijn gerealiseerd) om uitvoeringstechnische en archeologische redenen niet haalbaar was.

Daarentegen bleek dat een uitvoeringsaanpak van Noord naar Zuid wel grotendeels leidde tot het behalen van de hoogwaterdoelen eind 2015. Om die reden heeft Kampergeul BV in mei 2010 verzocht de specifieke voorschriften die betrekking hebben op de uitvoeringswijze zoals gesteld in onder andere de Ontgrondings-, Waterwet-, Wet milieubeheervergunning en de Flora- en faunaotheffing, te wijzigen. In maart 2011 waren de vergunningen onherroepelijk.

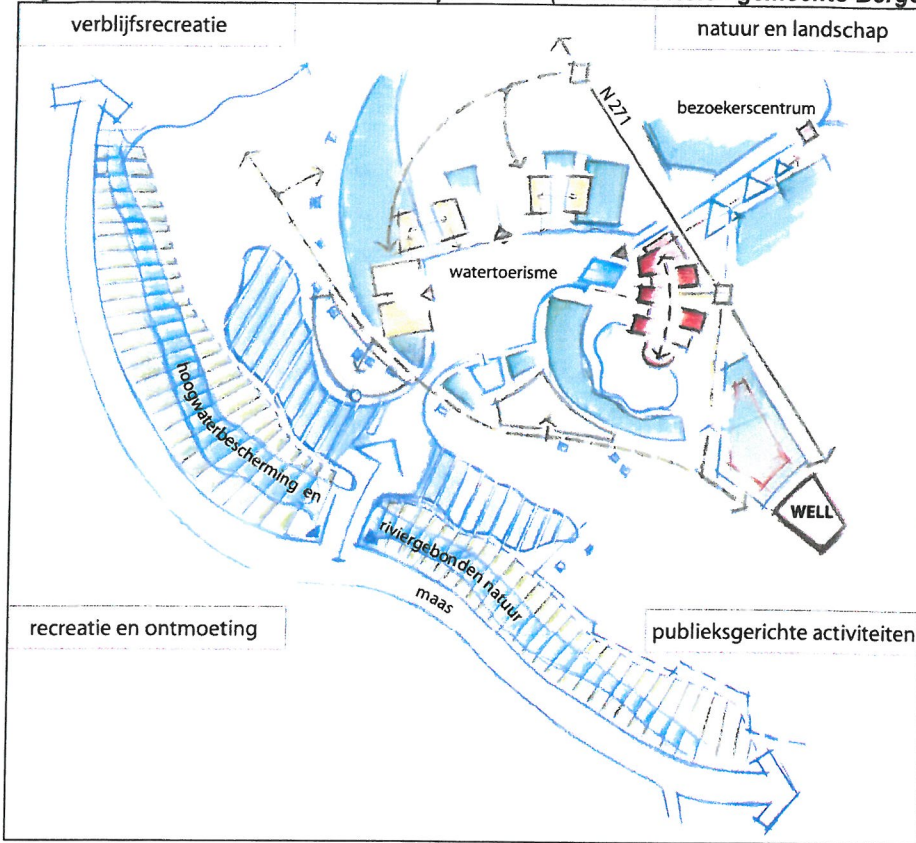
2.2 Voorgeschiedenis Maaspark Well

De aanleg van de Hoogwatergeul Well - Aijen biedt in de ogen van de gemeente en provincie unieke kansen om hun ambities in een groter gebied te realiseren. De Gemeente Bergen en Kampergeul BV hebben de afgelopen jaren samen met de Provincie Limburg, Rijkswaterstaat en het Waterschap Peel en Maasvallei hun ambities uitgewerkt in het integrale gebiedsplan "Maaspark Well".

2.2.1 Structuurvisie+ Gemeente Bergen (2006) [5]

De gemeente Bergen heeft in 2006 een Structuurvisie+ [5] vastgesteld. Hierin is een visie voor toekomstige ontwikkelingen binnen de gemeente geformuleerd. De ontwikkeling van Maaspark Well wordt binnen de Structuurvisie+ gestimuleerd door een nieuw ruimtelijk kader (zie figuur 2.2). De belangrijkste ontwikkelingen zijn [5]:

- vergroting van de veiligheid tegen overstroming en de realisatie van natuur, door middel van de aanleg van de, ten opzichte van het Tracébesluit vergrootte Hoogwatergeul+ Well – Aijen;
- extra rivierverruiming, enerzijds ter bevordering van de toeristisch recreatieve ontwikkeling in het gebied en anderzijds om de veiligheid tegen overstroming verder te verhogen. Deze extra rivierverruiming wordt gerealiseerd door de vergroting van de bestaande Voorhaven;
- revitalisering en verdere ontwikkeling van het recreatiegebied rondom het Leukermeer, mede door investeringen in de toeristisch-recreatieve infrastructuur.

Figuur 2.2 Structuurvisie Maaspark Well (Structuurvisie+ gemeente Bergen) [5]

2.2.2 Gebiedsplan Maaspark Well (2006) [6]

In vervolg op de gemeentelijke Structuurvisie+ [5] zijn in 2006 vervolgens drie sectorale deelplannen verder uitgewerkt en geïntegreerd in een integraal Gebiedsplan Maaspark Well [6] (zie figuur 2.3). In deze integrale en gebiedsgerichte aanpak zijn drie deelprojecten (Hoogwatergeul Well - Aijen, Vergrote Voorhaven en recreatieve ontwikkeling Leukermeer), die afzonderlijk moeilijk haalbaar zijn, samen tot een realiseerbaar geheel gemaakt. Onderlinge relaties zijn in dit gebiedsplan optimaal met elkaar verbonden. Zo draagt de delfstofwinning, die verband houdt met een betere hoogwaterbescherming door rivierverruiming, financieel bij aan de realisatie van de toeristisch recreatieve infrastructuur rond het Leukermeer.

In het Gebiedsplan Maaspark Well is een viertal ambities geformuleerd. Te weten;

- *Ambitie 1: Maaspark Well wordt het aantrekkelijkste waterrecreatiegebied van Noord-Limburg en een economische stimulans voor de regio.*

De gemeente Bergen wil op toeristisch-recreatief watersportgebied worden wat de Maasplassen bij Maastricht-Eijsden zijn voor Zuid-Limburg en wat de Maasplassen bij Roermond zijn voor Midden-Limburg; alles voor de watersporter, dagverblijf en natuurgerichte recreant. Door de ontwikkeling van Maaspark Well verwacht de gemeente Bergen directe en indirecte versterking van haar bedrijfseconomische kracht. De gemeente Bergen wil de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van het gebied stimuleren door een aantrekkelijk ruimtelijk kader te scheppen voor bestaande en nieuwe initiatieven en door de toeristisch-recreatieve infrastructuur van het gebied te verbeteren.

- *Ambitie 2: Maaspark Well draagt substantieel bij aan de hoogwaterbescherming in Noord- en Midden-Limburg, ook in de periode na 2015.*

Met uitvoering van de maatregelen in het kader van het Zandmaasproject, waaronder de Hoogwatergeul Well-Aijen, verbetert de hoogwaterbescherming in Noord- en Midden-Limburg. In het Zandmaasproject wordt echter geen rekening gehouden met de geprognosticeerde hogere Maasafvoeren als gevolg van klimaatsverandering. In Maaspark Well is dan ook voorzien in een substantiële extra rivierverruiming bovenop de voorgestelde maatregelen in het Zand-

maasproject. Hierdoor wordt de bijdrage van het gebied aan de hoogwaterbescherming verhoogd en verlengd van 2015 tot medio deze eeuw.

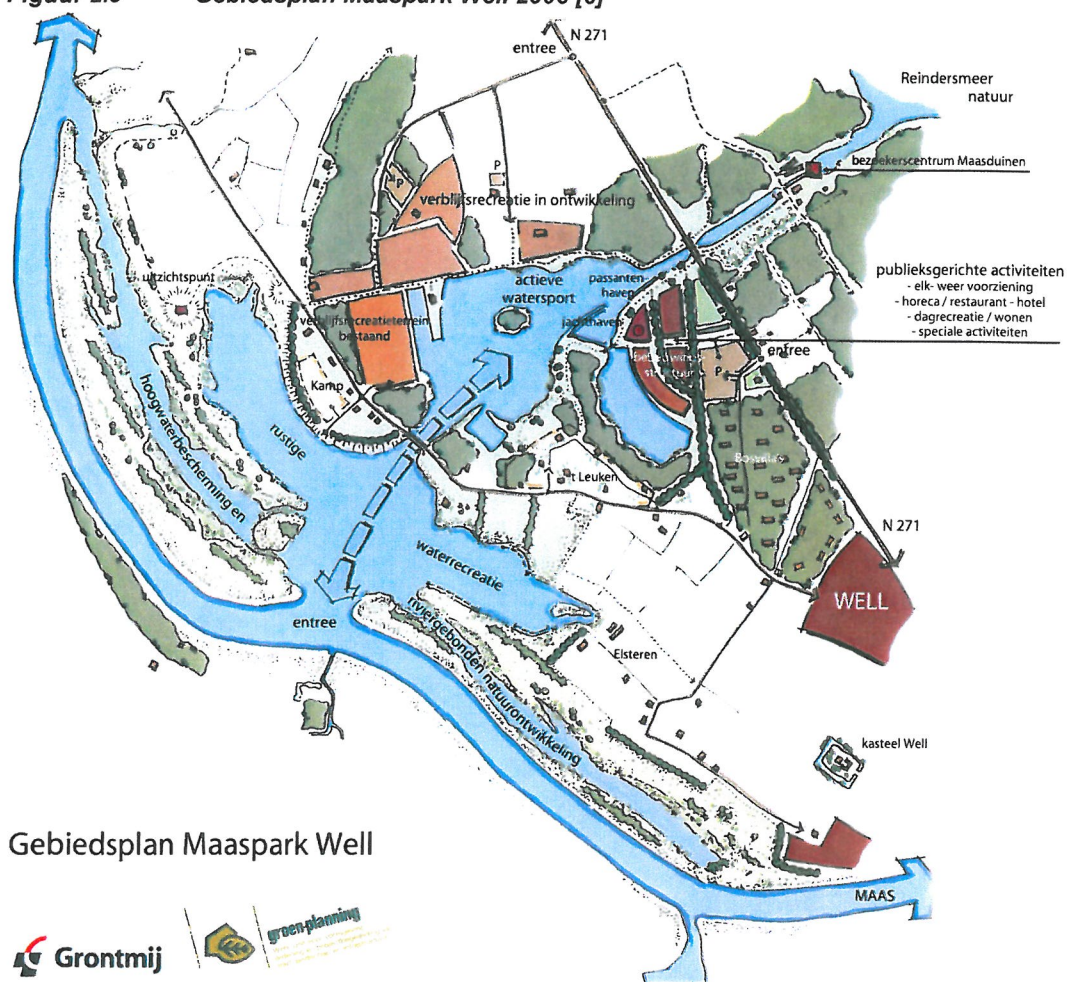
- *Ambitie 3: Maaspark Well wordt een hoogwaardige natuurkern in de ecologische verbindingzone door het Maasdal.*

In Maaspark Well gaan hoogwaterbescherming en toeristisch-recreatieve ontwikkeling hand in hand met de ontwikkeling van natuur, cultuurhistorie en landschap. Het Maaspark Well wordt een grote natuurkern in de ecologische verbindingzone door het Maasdal met een sterke relatie met het Nationaal Park De Maasduinen.

- *Ambitie 4: Delfstofwinning gebeurt in het functionele kader van de bovenstaande ambities.*

In Maaspark Well wordt door middel van multifunctionele delfstofwinning, een hoogwaardig ruimtelijk kader geschapen voor hoogwaterbescherming, natuur en recreatieve ontwikkelingen. Daarnaast draagt delfstofwinning ook financieel bij aan de verbetering van de toeristisch-recreatieve infrastructuur in het gebied. Zo wordt de ruimtelijke en economische kwaliteit van het plangebied verbeterd én wordt de samenleving van grondstoffen voorzien.

Figuur 2.3 Gebiedsplan Maaspark Well 2006 [6]

2.2.3 *Samenwerkingsovereenkomst Gemeente Bergen en Kampergeul (jan. 2009) [7]*
 Het Gebiedsplan Maaspark Well uit 2006 [6] is het startpunt geweest voor de onderhandelingen tussen de Gemeente Bergen en Kampergeul BV om tot een haalbaar plan te komen voor het deel rivierversuiming in Maaspark Well en de financiering van de beoogde recreatieve infrastructuur rondom het Leukermeer. Omdat het Gebiedsplan 2006 en de daaraan gekoppelde uitgangspunten een exploitatietekort lieten zien, is gezocht naar mogelijkheden om meer opbrengsten te genereren uit het rivierversuimingsdeel. De beide initiatiefnemers (Gemeente Bergen en Kampergeul BV) zijn overeenge-

komen dat er een delfstofwinning zal plaatsvinden tot ruim 16 mln. m³ bovenop de reeds vergunde delfstofwinning in het kader van het Tracébesluit én dat er in beperkte mate 'rode' ontwikkelingen (bebouwing ten behoeve van enkele recreatieve woningen / voorzieningen) in het gebied worden toegestaan met een opbrengend vermogen van € 1 miljoen. Met de delfstofwinning wordt een integrale gebiedsontwikkeling op gang gebracht die de volgende elementen bevat:

- de realisatie van een, ten opzichte van het Tracébesluit vergrootte, Hoogwatergeul⁺ en een toename van de bergingscapaciteit in de Vergrote Voorhaven;
- de realisatie van een watersportgebied in de Vergrote Voorhaven;
- de realisatie van recreatieve infrastructuur rondom het Leukermeer aangevuld met 'rode ontwikkelingen' die de ruimtelijke structuur van het gebied versterken.

De visie en kwaliteiten uit het oorspronkelijke gebiedsplan uit 2006 blijven daarbij als uitgangspunt gelden.

In januari 2009 hebben beide initiatiefnemers een samenwerkingsovereenkomst gesloten [6] op basis van het schetsontwerp voor de "Kortgesloten dubbele hoogwatergeul" (zie figuur 2.4). De overeenkomst tussen de gemeente Bergen en Kampergeul BV voor de rivierverruiming in Maaspark Well is een overeenkomst op hoofdlijnen, waarbij diverse zaken nog verder uitgewerkt dienen te worden, waaronder:

- Vorm en afwerking van de Hoogwatergeul⁺ en de Vergrote Voorhaven;
- Zonering van de functies natuur, water en recreatie;
- Type bebouwing en locatie van de beperkte rode ontwikkeling.

Vanwege de vertrouwelijkheid van het overleg is de overeenkomst tot stand gekomen op het bestuurlijk niveau van beide partijen. Het College van Burgemeester en Wethouders heeft de overeenkomst vervolgens ter toetsing aan de gemeenteraad voorgelegd. Op 28 januari 2009 heeft de gemeenteraad van Bergen unaniem ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst tussen de Gemeente Bergen en Kampergeul BV [6]. Daarbij heeft de gemeenteraad wel de nadrukkelijke wens uitgesproken om in samenwerking met bewoners en belanghebbenden, van een bestuurlijk tot een maatschappelijk gedragen plan te komen. Het schetsontwerp van de "Kortgesloten dubbele hoogwatergeul" die deel uitmaakt van de overeenkomst (zie figuur 2.4) kan op onderdelen wijzigen vanwege het draagvlak dat wordt gezocht in het bestuurlijke en maatschappelijke overleg.

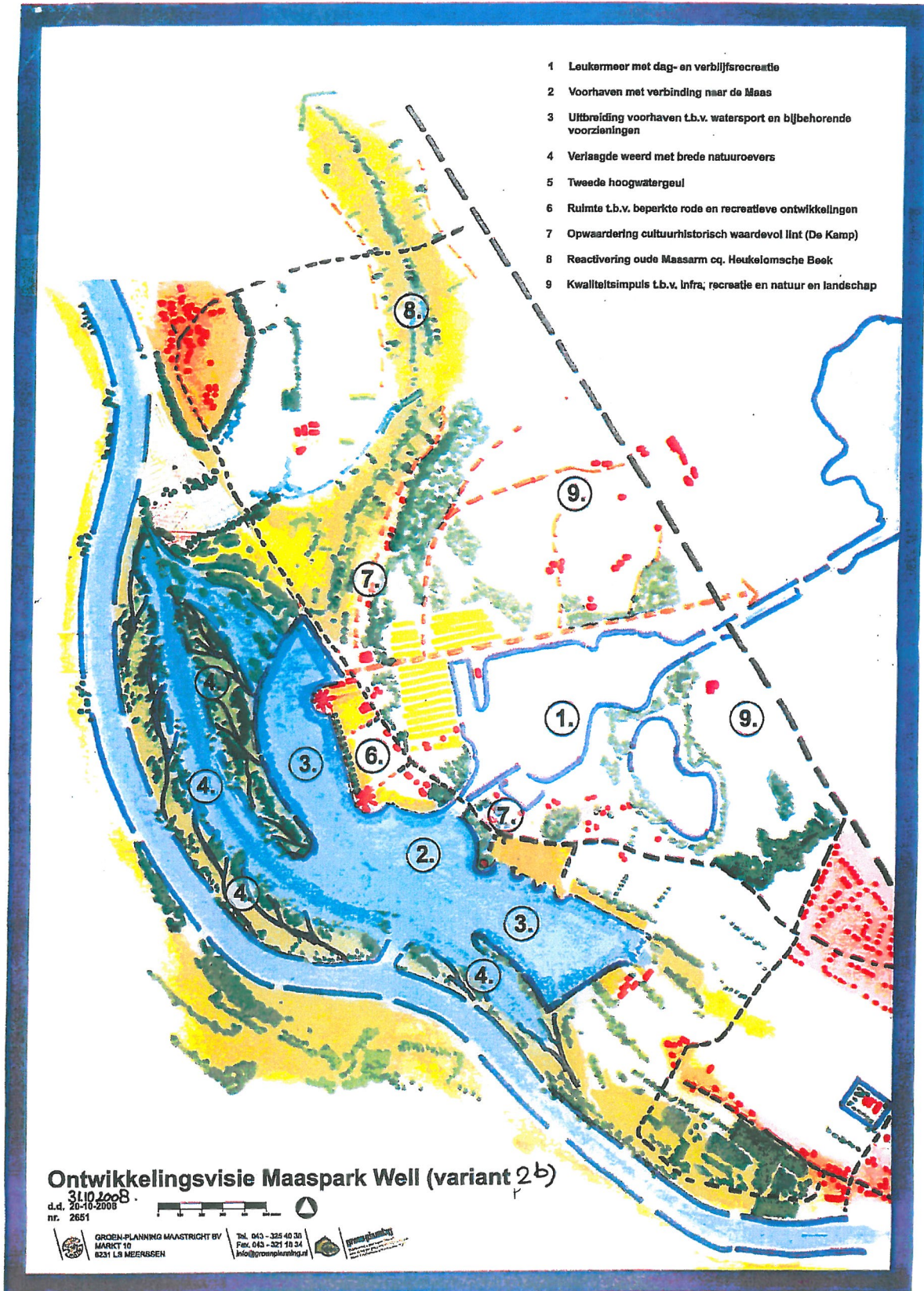
2.2.4 Plan-MER Maaspark Well en Structuurvisie Maaspark Well, juni 2010

De samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Bergen en Kampergeul BV [6] vormt een belangrijke peiler onder de gebiedsontwikkeling Maaspark Well, omdat in hoofdlijnen afspraken zijn gemaakt over de inrichting van de, ten opzichte van het Tracébesluit vergrootte, hoogwatergeul⁺ Well-Aijen en de Vergrote Voorhaven en daarmee financiële middelen beschikbaar zijn gekomen voor investeringen in de toeristisch-recreatieve infrastructuur rond het Leukermeer.

Vervolgens zijn beide initiatiefnemers met voorbereidingen gestart om het plan ook planologisch mogelijk te maken. Hierbij is er voor gekozen om, onder regie van de gemeente, eerst een nieuwe integrale structuurvisie [12] voor het gehele plangebied van Maaspark Well op te stellen en gekoppeld aan deze integrale structuurvisie een nieuw Plan-MER [13] te produceren. De gemeente heeft in 2009 een studie laten verrichten naar de recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden van Maaspark Well [11]. In de structuurvisie en het Plan-MER zijn de plannen voor de rivierverruiming en natuurontwikkeling in het deelgebied van de Hoogwatergeul en de Voorhaven verweven met de plannen voor de recreatieve ontwikkeling en zonering in het gehele gebied van Maaspark Well.

De structuurvisie [12] en het bijbehorende Plan-MER [13] vormen de basis voor de uitwerking van het bestemmingsplan en het Project-MER voor het gedeelte Rivierverruiming voor Maaspark Well. Hiervoor is voorliggende Notitie Reikwijdte en Detailniveau de start van deze procedure.

Figuur 2.4 Kortgesloten dubbele hoogwatergeul

3 Probleem

3.1 Probleemstelling

De regenrivier de Maas is in het verleden een belangrijke factor geweest voor de vorming van het landschap in Limburg en elders in haar stroomgebied. Door de afvoer van grote hoeveelheden water, als gevolg van het smelten van de ijskap tijdens het Holoceen ter plaatse van het huidige Limburg, is de karakteristieke vorm (morfologie) van het Maasdal ontstaan.

De Maas voert tegenwoordig in hoofdzaak hemelwater af. Gedurende 365 dagen per jaar biedt het Maasdal ruimte voor waterafvoer. Als gevolg van onder andere klimaatverandering (stijgende temperaturen, meer piekafvoeren), kanalisering van de rivier, een toenemende verstedelijking en de hiermee verbandhoudende "verharding" en cultivering van het landschap, ontstaat echter in natte perioden steeds vaker wateroverlast in het, in de loop der tijd, versmalde Maasdal.

De gevolgen van de hoogwaterperioden van 1993 en 1995 zijn ook in Well en Aijen duidelijk merkbaar geweest. Sindsdien hebben de verschillende overheden aanmerkelijk meer aandacht besteed aan het voorkomen en de bestrijding van de hoogwaterproblematiek langs de grote rivieren in Nederland. Ook recentelijk nog, zoals in januari 2011, hebben zich in het gebied perioden van hoogwater en overstromingen van het Maasdal voorgedaan.

In Limburg bleek de bedding van de rivier de Maas onvoldoende ruimte te hebben om de watertoevoer uit de bovenloop van de Maas te kunnen verwerken. Om de hoogwateroverlast tegen te gaan, heeft het Rijk besloten om maatregelen te nemen ter vergroting van de waterveiligheid.

De realisatie van de Hoogwatergeul⁺ (in een ten opzichte van het Tracébesluit vergrootte vorm) en de vergroting van de Voorhaven zijn twee van de maatregelen om de hoogwaterbescherming te vergroten. De voorgeschiedenis en de totstandkoming van deze maatregelen is in hoofdstuk 2 beschreven.

Naast deze hoogwaterveiligheidsproblematiek speelt ook de noodzaak voor een sociaal-economische impuls voor het recreatiegebied rond het Leukermeer. De benodigde financiële middelen hiervoor kunnen door de ontgroningen in het rivierdeel Maaspark Well worden gerealiseerd. Hiervoor is een integrale gebiedsontwikkeling nodig, zoals beschreven in het Gebiedsplan Maaspark Well. Ook dit is in hoofdstuk 2 beschreven.

In het ten behoeve van de rivierverruiming volgens het Tracébesluit te ontgraven gebied, is leef- en foerageergebied van de strikt beschermde soort de Das gelegen. Hiervoor is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet verkregen en op basis hiervan is inmiddels een dassencompensatieplan gemaakt en ter goedkeuring ingediend bij LNV (juni 2011).

In het voor het rivierverruimingsdeel van het gebiedsplan Maaspark Well extra te ontgronden gebied is ook een dassenleefgebied gelegen. In het Project-MER moet worden aangegeven hoe de effecten van het plan worden gecompenseerd of gemitigeerd.

3.2 Doelstelling

In het Gebiedsplan Maaspark Well [6] zijn een viertal ambities geformuleerd (zie 2.2.2) die ook de basis vormen voor 'Maaspark Well, gedeelte Rivierverruiming'.

Uitgaande van de vier ambities zijn de volgende doelstellingen bepaald voor de realisering van de Hoogwatergeul Well – Aijen⁺ en de Vergrote Voorhaven, het Rivierverruimingsdeel van Maaspark Well:

- het op bedrijfseconomisch verantwoorde wijze aanleggen van een Hoogwatergeul⁺ en een Vergrote Voorhaven om voldoende hoogwaterbescherming te bieden. Daarbij wordt de al vergunde Hoogwatergeul conform het Tracébesluit vergroot;
- het integreren van de natuurdoelstelling van de vergunde Hoogwatergeul conform het Tracébesluit in het (grotere) rivierverruimingsdeel;
- het bieden van randvoorwaarden voor een nieuwe impuls aan de toeristische sector in Bergen, waardoor de regionale economie wordt versterkt. Deze randvoorwaarden kunnen onder andere worden geschapen door het realiseren van meer oppervlaktewater dat, uiteindelijk, kan dienen voor recreatieve doeleinden.

4 Planvoornemen, alternatieven en varianten

4.1 Planvoornemen

Het plan 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' bestaat uit twee onderdelen:

1. realisatie Hoogwatergeul⁺ Well – Aijen. Dit betreft de vergroting van de vergunde hoogwatergeul uit het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute [3];
2. vergroting van de Voorhaven.

Daarnaast voorziet het plan ook in ruimte voor de berging van niet-vermarktbaar materiaal.

4.1.1 Realisatie Hoogwatergeul Well – Aijen⁺

De realisering van de voorgenomen activiteiten in het plangebied start met de aanleg van de Hoogwatergeul Well-Aijen (conform het Tracébesluit Zandmaas uit 2003, het vergunde ontwerp van december 2008 / januari 2009 en de later in het kader van de Noord-Zuid uitvoeringsaanpak gewijzigde vergunningen van maart 2011) en de aanleg van het dassencompensatiegebied (juni 2011).

Ook indien de integrale gebiedsontwikkeling onverhoopt geen doorgang zou vinden, is de initiatiefnemer contractueel verplicht deze oorspronkelijke Hoogwatergeul te realiseren. In het kader van het project 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming', wordt gedurende de uitvoering van de Hoogwatergeul "overgestapt" naar de uitvoering van de Hoogwatergeul⁺ en de Vergrote Voorhaven. Hierbij wordt onder andere de geul extra verruimd ter optimalisering van de hoogwaterbescherming, natuurontwikkeling, delfstoffenwinning en berging van niet-vermarktbaar materiaal.

Na realisatie krijgt de Hoogwatergeul een natuurlijke invulling. Het gebied dat valt onder de Hoogwatergeul Well – Aijen zal onderdeel uit gaan maken van de EHS (nieuwe natuur).

Bij de start van de uitvoeringswerkzaamheden van de Hoogwatergeul aan de noordzijde zal tevens gestart worden met de uitvoering van het naastgelegen zogenaamde dassencompensatiegebied (zie figuur 4.1). Het gebied heeft een oppervlakte van circa 8,6 ha en zal na ontgroning worden aangevuld met bovengrond die vrijkomt bij de realisatie van de Hoogwatergeul. Na deze aanvulling wordt het gebied ingericht als dassenfoerageergebied. Op het moment dat het noordelijke gebied is ingericht, ontstaat er tevens een (natuurlijke) blijvende buffer tussen enerzijds Aijen en anderzijds de ontgrondings- en inrichtingsactiviteiten in het kader van het project 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming'.

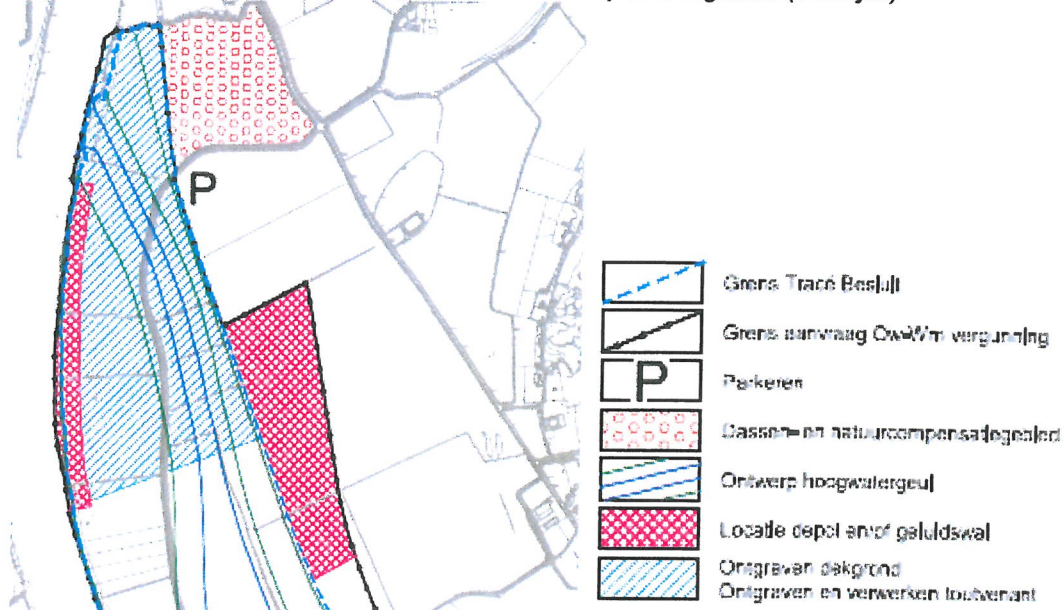
4.1.2 Vergroting van de Voorhaven

Aan weerszijden van de aanwezige Voorhaven wordt de oppervlakte open water vergroot, waardoor een soort recreatieplas ontstaat. Door het maaiveld aan de instromings- en de uitstromingszijde van de recreatieplas te verlagen, zal de recreatieplas bij hoogwater ook gaan meestromen en als zodanig de werking van een tweede hoogwatergeul krijgen. In en rondom de Hoogwatergeul Well – Aijen⁺ en de Vergrote Voorhaven wordt circa 16 mln. m³ extra vermarktbaar delfstoffen gewonnen ten opzichte van de vergunde Hoogwatergeul Well – Aijen. De Vergrote Voorhaven is een overgangszone tussen natuur en de intensieve recreatieve activiteiten rondom het Leukermeer. De Vergrote Voorhaven zal met name gaan functioneren voor extensieve vormen van waterrecreatie.

4.1.3 Overig

In het plan is rekening gehouden met de berging van niet-vermarktbaar specie, die vrijkomt bij andere rivier(verruimings)projecten die niet beschikken over bergingscapaciteit. Deze bergingsruimte bedraagt circa 3,5 – 4 mln. m³. Deze bergingsreservering is door de overheid in het planproces ingebracht en een deel hiervan is al door de overheid toegezegd.

Figuur 4.1. Uitvoering Hoogwatergeul – Dassencompensatiegebied (bolletjes)

4.2 Alternatieven

In het Plan-MER [13] zijn verschillende alternatieven al op hun effecten beoordeeld. Dit heeft geleid tot een voorkeursalternatief dat in de structuurvisie [12] is opgenomen. Doel van het Project-MER is om met inachtneming van hetgeen reeds is vastgesteld, de plannen voor de rivierverruiming nader te concretiseren en te optimaliseren.

In het Project-MER worden een nulalternatief en twee planalternatieven beschouwd.

Het Nulalternatief vormt de referentiesituatie voor de effectvergelijking. In het Nulalternatief vindt de realisering van de voorgenomen activiteiten niet plaats. Het gebied zal zich autonoom ontwikkelen. Onderdeel van de autonome ontwikkeling is de realisatie van de Hoogwatergeul Well – Aijen, conform het Tracébesluit en de verleende vergunningen. Ook de ontwikkeling van het dassencompensatiegebied behoort tot de autonome ontwikkeling⁴.

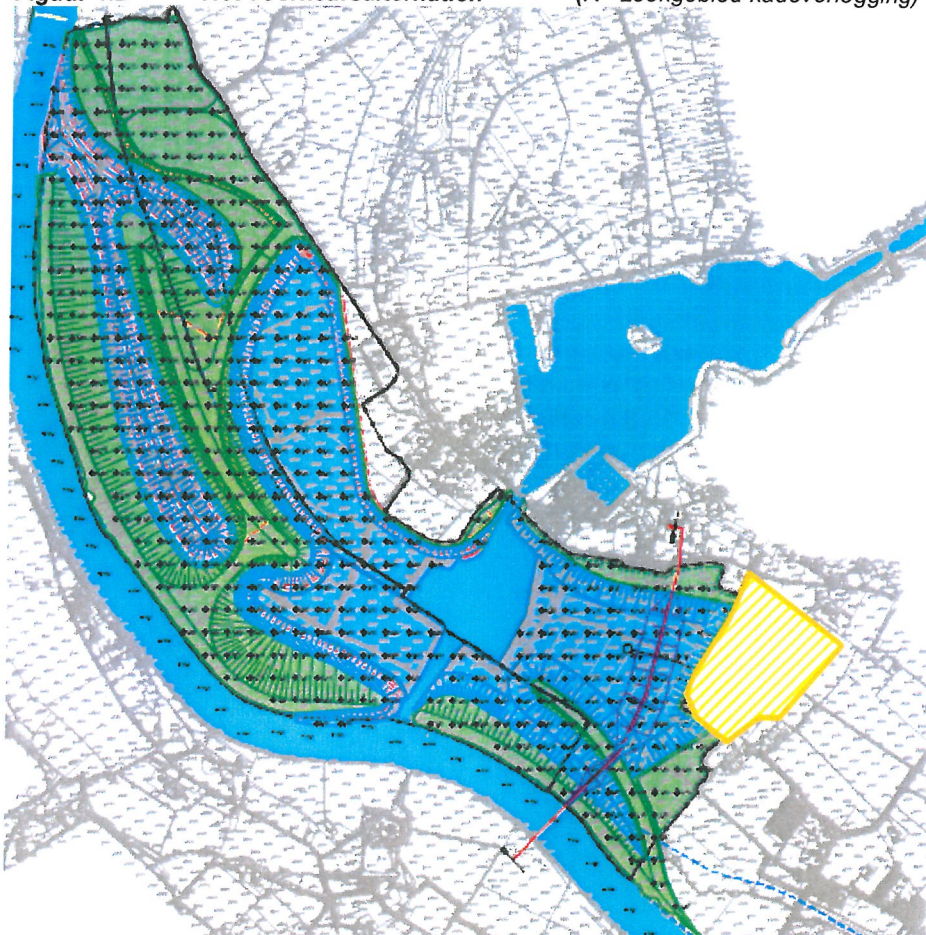
In het Project-MER zullen de volgende twee alternatieven worden onderzocht:

- Voorkeursalternatief: in het kader van de Structuurvisie Maaspark Well [12] is een Plan-MER [13] opgesteld. Uit dit Plan-MER is een voorkeursalternatief naar voren gekomen (zie figuur 4.2). In het Project-MER is dit voorkeursalternatief het basisalternatief;
- Geoptimaliseerd voorkeursalternatief, het voorkeursalternatief[†]: de uitkomsten van de effectbeschrijvingen in het kader van het Project-MER van de alternatieven en varianten worden gebruikt bij het uitwerken van een overzicht van mitigerende en compenserende maatregelen. Hierbij wordt bezien op welke manier de bestaande plannen voor de Rivierverruiming Maaspark Well vanuit het oogpunt milieu nog nader kunnen worden geoptimaliseerd.

⁴ In het kader van het Plan-MER voor Maaspark Well zijn twee referentiesituaties onderzocht; een zonder realisatie van de, conform het Tracébesluit, vergunde hoogwatergeul en een referentiesituatie met realisatie van deze hoogwatergeul. In het project-MER wordt enkel deze laatste situatie onderzocht omdat de situatie zonder vergunde hoogwatergeul in het Plan-MER al uitgebreid is onderzocht. Bovendien is de Hoogwatergeul conform het Tracébesluit vastgesteld en betreft het vergund beleid.

Op basis hiervan wordt vervolgens een geoptimaliseerd voorkeursalternatief of voorkeursalternatief[†] van de initiatiefnemer gedefinieerd. In het voorkeursalternatief[†] wordt optimaal rekening gehouden met de milieubeoordelingen uit het Project-MER, maar het plan moet wel economisch uitvoerbaar zijn. Het voorkeursalternatief[†] wordt uiteindelijk opgenomen en vastgelegd in het bestemmingsplan voor 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming'. Op basis hiervan worden de benodigde vergunningen aangevraagd (c.q. gewijzigd).

Figuur 4.2 *Het voorkeursalternatief.* (K= zoekgebied kadeverlegging)

Bron: PlanMER Gebiedsontwikkeling Maaspark Well (2011) [13]

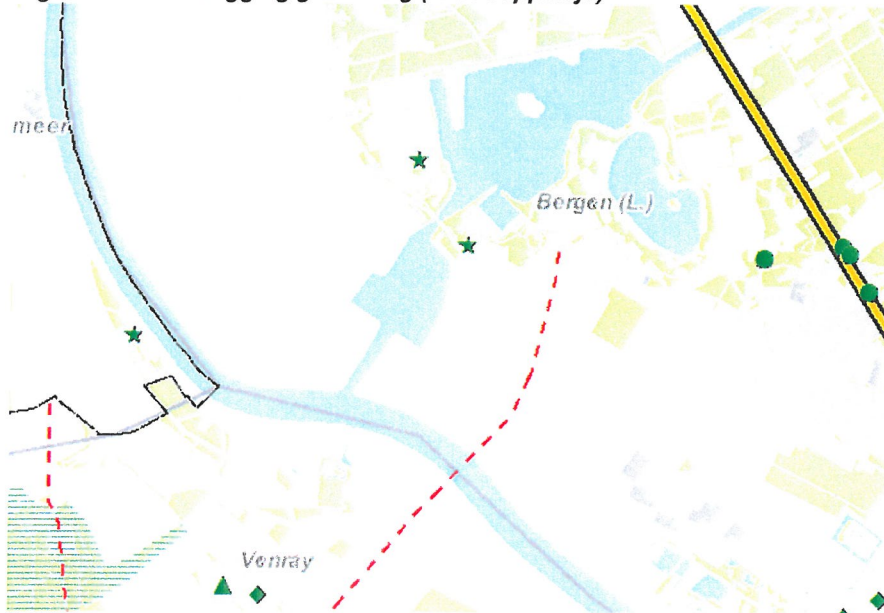
4.3 Varianten

Naast de in de vorige paragraaf benoemde alternatieven, worden in het Project-MER de volgende varianten onderzocht:

- ligging van de gasleiding: in het gebied waar de zuidelijke voorhaven gerealiseerd zal worden, is een gasleiding gelegen (tracé circa N-Z), de ligging van deze leiding is weergegeven in figuur 4.3. Er bestaan een aantal mogelijkheden hoe met deze leiding omgegaan kan worden. Een optie is om de leiding te laten liggen en de ten zuiden hiervan gelegen ontgronding aan te passen. Een andere optie is om de leiding om te leggen en de ontgronding niet aan te passen;
- natuurontwikkeling: in het Plan-MER voor Maaspark Well zijn twee varianten voor wat betreft natuurontwikkeling onderzocht. In het Project-MER worden deze varianten, in relatie tot een waterstandsverlaging bij hoogwater, nader uitgewerkt en onderzocht;
- flexibele winning - grondbalans: in het plangebied kan door flexibel omgaan met de begrenzing van winning (horizontaal en vertikaal) lokaal mogelijk meerwaarde (zowel ruimtelijk, milieukundig en winningstechnisch) worden bereikt. De mogelijkheden worden verkend en beoordeeld in relatie tot de grondbalans;

- dassencompensatie: als gevolg van de uitvoering van de Hoogwatergeul⁺ Well-Aijen en de Vergrote Voorhaven zullen in het plangebied, dassenburchten en foerageergebieden worden vergraven. Voor herstel van de foerageergebieden in het kader van de Hoogwatergeul volgens het Tracébesluit is al een ontheffing verleend in het kader van de Flora- en faunawet. In het Project-MER worden aansluitend aan deze verleende ontheffing en anticiperend op de totale ontgraving van het gebied 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' de aanvullend nog noodzakelijke maatregelen nader verkend en beoordeeld;
- verlegging van de kade: voor de ontgraving worden kadevarianten voor gebied K (zie figuur 5.1) nader onderzocht, waarbij een integrale afweging plaats vindt tussen technische aspecten ontgraving, landschap/ruimtelijke kwaliteit en veiligheidseisen. Daarbij moet worden voldaan aan de eisen van het waterschap.

Figuur 4.3 Ligging gasleiding (rode stippellijn)

5 Reikwijdte en wijze van effectbeoordeling

5.1 Reikwijdte Project-MER

In het Project-MER wordt onderscheid gemaakt tussen de begrippen plangebied en studiegebied. Het plangebied is het gebied waarop 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' betrekking heeft (zie figuur 5.1). Het studiegebied is het totale gebied waarin milieueffecten als gevolg van de realisering van de voorgenomen activiteiten in het plangebied, kunnen optreden. Het studiegebied is dus omvangrijker dan het plangebied en kan per milieuaspect verschillen. Per milieuaspect zal in het Project-MER het studiegebied worden bepaald.

Het plangebied ligt in het Maasdal tussen de twee kernen Well en Aijen. De westelijke begrenzing van het gebied wordt gevormd door de Maas. De oostelijke begrenzing door de Kampweg. De totale omvang van het plangebied bedraagt circa 286 hectare exclusief kadeverlegging.

Figuur 5.1 Begrenzing van het plangebied inclusief gebied kadeverlegging (gearceerd)

5.2 Inhoud Project-MER

De kern van het Project-MER wordt gevormd door de beschrijving van de milieueffecten die als gevolg van de voorgenomen activiteiten, worden verwacht. Daarnaast moeten redelijke alternatieven/varianten voor de invulling van het gebied worden beschreven en op hun milieueffecten

worden beoordeeld. Het milieuraapport moet (vrij naar de wettekst) de volgende onderdelen bevatten:

- 1) een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd;
- 2) een beschrijving van de voorgenomen activiteit en de bandbreedte die redelijkerwijs in beschouwing dient te worden genomen, inclusief motivering voor de bandbreedte (alternatieven of varianten);
- 3) een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven bandbreedte;
- 4) een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven bandbreedte daarvoor gevolgen kunnen hebben en van de te verwachten autonome ontwikkeling van dat milieu;
- 5) een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteiten en de beschreven bandbreedte kunnen hebben en een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven;
- 6) een vergelijking van de als gevolg van onderdeel 4) beschreven verwachte ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor milieu van elk van de in beschouwing genomen bandbreedte;
- 7) een overzicht van de leemten in de onder 4) en 5) bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens;
- 8) een zelfstandig leesbare samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport (Project-MER) en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven bandbreedte.

5.3 Beoordelingskader

In het Project-MER worden de effecten van 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' aan de hand van alternatieven en varianten beschreven en beoordeeld. Het gaat hierbij niet alleen om de negatieve effecten; ook positieve effecten worden beschreven. De effectbeschrijving richt zich vooral op de voor besluitvorming relevante milieuaspecten. De effecten worden beschreven ten opzichte van de autonome ontwikkeling van het plangebied, waarbij het nulalternatief als referentiesituatie geldt. De effectbeoordeling zal plaatsvinden op een schaalniveau dat past bij het schaalniveau waarop het m.e.r.-plichtige besluit (het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning) wordt uitgewerkt.

Om de alternatieven met elkaar te kunnen vergelijken, wordt een beoordelingskader opgesteld. Hiervoor wordt een set criteria gebruikt, die zoveel mogelijk kwantitatief wordt ingevuld op een detailniveau waarop een goede vergelijking van de alternatieven kan plaatsvinden. Indien een kwantitatieve beoordeling niet mogelijk is, zal een kwalitatieve beoordeling plaatsvinden.

In het kader van de Plan-MER [13] die ten behoeve van de Structuurvisie Maaspark Well is opgesteld, is reeds veel gedetailleerde informatie beschikbaar over de milieueffecten van het voorkeursalternatief (zie paragraaf 4.2). De opgestelde Plan-MER is, naar aanleiding van het advies van de Commissie voor de Milieueffectrapportage, al erg gedetailleerd. Voor het op te stellen Project-MER is dan ook al veel gedetailleerde informatie over de milieueffecten voorhanden. Hier komt bij dat voor de Hoogwatergeul Well-Aijen conform het Tracébesluit, ook reeds een Besluit-m.e.r.-procedure is doorlopen.

Voor de milieuaspecten waarvoor het Plan-MER voor Maaspark Well en de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken voldoende informatie bevatten, zal geen nader onderzoek worden uitgevoerd. Voor deze milieuaspecten zullen de conclusies uit het Plan-MER worden overgenomen. Enkel voor de in paragraaf 4.2 en 4.3 beschreven alternatieven/varianten is nader onderzoek nodig op het detailniveau van het Project-MER. Daarnaast is in enkele gevallen nader onderzoek nodig naar mitigerende en compenserende maatregelen.

In tabel 5.1 is een eerste overzicht van de relevante beoordelingscriteria samengevat weergegeven. Tevens is aangegeven welke beoordelingscriteria nader zullen worden onderzocht in het kader van het Project-MER. De niet aangekruiste beoordelingscriteria zijn afdoende onderzocht in het Plan-MER [13].

Per milieuaspect zal het effect worden uitgedrukt op basis van de onderstaande schaal:

- ++ sterk positief effect;
- + positief effect;
- 0 geen positief en geen negatief effect;
- negatief effect;
- sterk negatief effect.

Het onderling wegen van verschillende milieuaspecten maakt geen onderdeel uit van het Project-MER. Een dergelijke afweging moet door de betrokken bestuursorganen plaatsvinden.

De milieueffecten van het voorkeursalternatief en het geoptimaliseerd voorkeursalternatief worden beoordeeld ten opzichte van het nulalternatief (zie paragraaf 4.2).

Tabel 5.1 Voorstel beoordelingscriteria per milieuaspect

(Milieu)aspect	Beoordelingscriterium en onderzocht in Plan-MER	Nader onderzoeken in Project-MER
Geologie, geomorfologie en bodem	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding van erosie en sedimentatie • Beïnvloeding terreinvormen en maaiveldverloop • Beïnvloeding bodemopbouw en bodemtypen • Beïnvloeding bodemkwaliteit 	X
Grond- en oppervlaktewater	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding van grondwaterstanden • Beïnvloeding van grondwaterstromingen • Kans op kwel en inzijging • Beïnvloeding grond- en oppervlaktewaterkwaliteit • Vertroebeling van de Maas in de uitvoeringsfase • Verspreiding verontreiniging naar de Maas 	X X X X X X
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding beschermde gebieden (EHS, GHS, Natura 2000) • Beïnvloeding beschermde planten- en diersoorten • Beïnvloeding ecologische relaties • Toename van ecologische waarden 	X X X X
Landschap	<ul style="list-style-type: none"> • Beïnvloeding openheid en schaal van het landschap • Beïnvloeding bijzondere landschapsstructuren en elementen 	
Cultuurhistorie & Archeologie	<ul style="list-style-type: none"> • Verlies of aantasting van cultuurhistorisch waarden • Verlies of aantasting van archeologische waarden 	
Grondgebruik ⁵	<ul style="list-style-type: none"> • Gevolgen voor de landbouw • Gevolgen voor de recreatie • Gevolgen voor wonen en werken 	X X X
Infrastructuur	<ul style="list-style-type: none"> • Verkeersstructuur • Verkeersintensiteiten • Verkeersveiligheid • Langzaam verkeer 	
Geluid ⁶	<ul style="list-style-type: none"> • Hinder en overlast door wegverkeersla- 	

⁵ In verband met de kadevarianten (verlegging).

⁶ Zie vorige voetnoot.

(Milieu)aspect	Beoordelingscriterium en onderzocht in Plan-MER	Nader onderzoeken in Project-MER
	waaï • Hinder en overlast door industriewaaï • Hinder en overlast door scheepvaartla-waaï • Hinder en overlast door laagfrequent geluid • Hinder en overlast door trillingen	X X X
Lucht	• Beïnvloeding luchtkwaliteit • Hinder en overlast door (grof) stof en waaïvuil	X X
Hydraulica	• Beïnvloeding doorstroming Maaswater • Beïnvloeding bergingscapaciteit	X X
Veiligheid	• Externe veiligheid • Nautische veiligheid	X X

6 De procedure

6.1 De m.e.r.-procedure

De Project-m.e.r.-procedure voor dit project, wordt in een aantal stappen doorlopen:

1. *Openbare kennisgeving*: wanneer een initiatiefnemer voornemens is een plan te gaan opstellen waarvoor een Project-m.e.r.-procedure moet worden doorlopen, moet dit openbaar worden gemaakt. De bekendmaking vormt de formele start van de m.e.r.-procedure. In deze kennisgeving wordt tevens aangegeven wie in de gelegenheid worden gesteld om advies over de inhoud van het Project-MER uit te brengen.
2. *Raadplegen bestuursorganen*: na de kennisgeving dienen de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieurapport te worden bepaald. Bestuursorganen die met het plan te maken krijgen, worden over de voorgenomen ontwikkeling geraadpleegd. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het document waarmee deze raadpleging worden uitgevoerd. Betrokken partijen worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen en bedenkingen aan te geven, zodat deze meegenomen kan worden bij het opstellen van het Project-MER. De notitie gedurende een periode van 6 weken voor eenieder ter visie gelegd en kunnen zienswijzen worden ingediend.
Tevens wordt in deze tweede procedurestap de Commissie voor de Milieueffectrapportage (Cie-mer) gevraagd een advies uit te brengen over de reikwijdte en het detailniveau van het Project-MER. Bij het opstellen van het Project-MER zal rekening worden gehouden met binnengekomen zienswijzen en uitgebrachte adviezen.
3. *Opstellen Milieurapport (Project-MER) en ontgrondingsvergunning*: mede aan de hand van de reacties op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt vervolgens het milieurapport opgesteld. Hierin worden het voornemen, eventuele varianten en alternatieven beoordeeld op hun milieueffecten. In paragraaf 5.2 van deze Notitie wordt de globale opzet van het Project-MER toegelicht. Tijdens deze derde procedurestap wordt tevens het (voor)ontwerp van het bestemmingsplan 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' opgesteld en de ontgrondingsvergunning. Het ontwerpbestemmingsplan wordt samen met het Project-MER en de ontgrondingsvergunning door het bevoegd gezag vastgesteld en ter inzage gelegd.
4. *Terinzagelegging en inspraak*: na vaststelling liggen de documenten gedurende 6 weken ter inzage. Tijdens de tervisielegging kan eenieder mondeling of schriftelijk een reactie op de documenten geven. Tijdens deze periode wordt tevens aan de Cie-mer gevraagd of zij het plan wil toetsen op volledigheid, juistheid en objectiviteit.
5. *Motiveren in het definitieve ontwerpplan*: mede op basis van de inspraakresultaten en adviezen en met in achtneming van de uitkomsten van het Project-MER, stelt het bevoegd gezag vervolgens het definitieve bestemmingsplan vast.
6. *Bekendmaking en mededeling van het plan*: na vaststelling van het bestemmingsplan 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' wordt deze bekend gemaakt.
7. *Evaluatie en monitoring*: nadat de plannen zijn gerealiseerd, dienen de werkelijk optredende milieueffecten in beeld te worden gebracht en geëvalueerd. In het Project-MER wordt daarvoor een eerste aanzet gegeven.

Gestreefd wordt naar een gecoördineerde aanpak waarbij bestemmingsplan en ontgrondingsvergunning samen optrekken.

6.2 Te raadplegen instanties

Bij het bepalen van de reikwijdte en het detailniveau van het Project-MER 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming' raadpleegt het bevoegd gezag (de gemeenteraad van Bergen en Provinciale Staten van de provincie Limburg) in ieder geval de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer). De gemeenteraad van Bergen en Provinciale Staten zijn voornemens in ieder geval de volgende instanties over dit project te raadplegen:

- Gedeputeerde Staten van Limburg;
- Burgemeester en Wethouders van Bergen en de omliggende gemeenten;
- VROM-inspectie;
- LNV regio zuid;
- LLTB;
- Dorpsraad Aijen;
- Dorpsraad Well;
- MKB Limburg afdeling Grens en Maas;
- Milieufederatie Limburg;
- Rijkswaterstaat;
- Waterschap Peel- en Maasvallei;
- Staatsbosbeheer;
- Natuurmonumenten;
- Stichting Limburg Landschap;
- Overlegorgaan Nationaal Park De Maasduinen;
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, RCE;
- Commissie voor de m.e.r.

6.3 Reacties

Er is een openbare kennisgeving gepubliceerd die aangeeft welke procedure de gemeente Bergen en de Provincie Limburg wensen te volgen in het kader van het Project-m.e.r. voor 'Maaspark Well, gedeelte rivierverruiming'. Daarnaast ligt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau gedurende zes weken voor eenieder ter inzage en kunnen zienswijzen worden ingediend. Bij het opstellen van het Project-MER zal hiermee rekening worden gehouden.

Reacties kunnen per post worden aangeleverd aan:

Gemeenteraad van Bergen
T.a.v. de heer R. Klimsop
Postbus 140
5854 ZJ BERGEN

Bijlage 1

Literatuurlijst

[1]	Besluit tot wijziging van het Besluit Milieueffectrapportage 1994, Staatsblad 2006 nr. 388. Koninklijk Besluit d.d. 16 augustus 2006.
[2]	Provincie Limburg en De Maaswerken, Provinciaal Omgevingsplan Limburg, ontwerp aanvulling Zandmaas. Maastricht, 2002 en partiële herziening 2004.
[3]	Provincie Limburg en De Maaswerken, Tracébesluit Zandmaas / Maasroute. Maastricht, 2003.
[4]	Provincie Limburg en DLG, Meerjarenplan Zandmaas II 2007-2015. Maastricht, 19 december 2006.
[5]	Gemeente Bergen, Structuurvisie+. Bergen, 14 februari 2006.
[6]	Grontmij Nederland B.V. en Groen-Planning Maastricht B.V., Gebiedsplan Maaspark Well. Roermond/Maastricht, 10 maart 2008.
[7]	Gemeente Bergen en Kampergeul BV, Samenwerkingsovereenkomst Maaspark Well. Bergen, januari 2009.
[8]	Royal Haskoning Nederland B.V. MER Hoogwatergeul Well-Aijen, Groeidocument. Maastricht, 21 januari 2008.
[9]	Provincie Limburg, Meerjarenplan Zandmaas 2 2009 – Perspectief op 2015-2050. Maastricht, februari 2009.
[10]	Projectorganisatie De Maaswerken, Trajectnota/MER Zandmaas/Maasroute. Maastricht, januari 1999.
[11]	Lagroup Leisure & Arts Consulting, Meest kansrijke ontwikkelingsrichting voor Maaspark Well. Amsterdam, 23 december 2009.
[12]	SAB, Structuurvisie Maaspark Well, Arnhem, 2011.
[13]	Grontmij Nederland B.V. en SAB, Plan-MER Gebiedsontwikkeling Maaspark Well, Eindhoven, 2011.